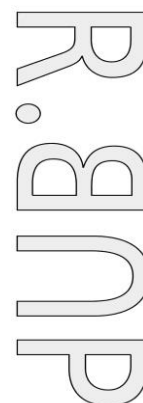

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Barne- og ungdomsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår dato
13.12.2013

Vår referanse
2013-143

Saksbehandler
Eyvind Elgesem

Deres dato
04.10.2013

Deres referanse
13/3326

Vedr. høring – forslag til endringer i forskrift om fosterhjem (kommunens tilsyn med barn i fosterhjem)

Regionsenter for barn og unges psykiske helse, Helseregion Øst og Sør (RBUP Øst og Sør), viser til mottatt høringsbrev av 04.10.2013 vedrørende forslag til endringer i forskrift om fosterhjem.

RBUP Øst og Sør er en kompetansegivende organisasjon som gjennom forskning og undervisning arbeider for å støtte og bedre tjenestene for barn og unge. Fosterhjem er et prioritert strategisk område i vår virksomhet, blant annet gjennom forskning og nettverksbygging i Nasjonalt kompetansenettverk for Sped- og småbarns psykiske helse. Vi takker for anledningen til å uttale oss om forslaget til endringer.

Tilslutning til hovedlinjene i ny forskrift om fosterhjem

Tilsynsordningen har en viktig rolle for å sikre at barnet som er i offentlig godkjente fosterhjem får utviklingsstøttende omsorg. Samtidig dokumenterer Statens helsetilsyn (2012) at tilsynet ikke alltid fungerer etter intensjonen. Vi ser derfor positivt på endringer i barnevernloven og i forskrift som tar sikte på å styrke tilsynet med barn i fosterhjem. Vi vurderer at den nye BVL § 4-22 som forankrer ansvaret for tilsynet med barn i fosterhjem i kommunen, og legger tilsynsordningen inn under kommunens internkontroll, gir vesentlig bedre forutsetninger for å etablere et tilsyn til barnets beste. Dette vil kunne bidra til at tilsynsoppgaven blir høyere prioritert, til nødvendig rolleavklaring mellom tilsyn og barneverntjeneste og til at tilsynsoppgaven i mindre grad blir satt under press av oppgavebelastningen i det lokale barnevernet. Det er imidlertid viktig å følge opp og evaluere om endringene faktisk øker kvaliteten.

Forslag til endringer

I høringsnotatets kapittel 2, departementets vurderinger og forslag side 7, stilles det opp to hovedformål for tilsyn med barn i fosterhjem:

- At barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet
- At forutsetningene som ble lagt til grunn ved plasseringen blir fulgt opp

Det kan være grunn til å liste opp et tredje punkt:

- At barnet får ivaretatt sine rettigheter

**Regionsenter for barn og unges psykiske helse
Helseregion Øst og Sør**

RBUP Øst og Sør
Gullhaug Torg 4B, 0484 Oslo
Postboks 4623 Nydalen, 0405 Oslo

Sentralbord: + 47 22 58 60 00
Web: <http://www.r-bup.no>
Firmamail: mail@r-bup.no

Bankkonto: 6096.05.18392
Org.nr: 980.633.004

Barn i fosterhjem og institusjon får i varierende grad ivaretatt sine rettigheter i henhold til EMK, FNs barnekonvensjon og norsk lov. Det fremstår derfor for oss som ett av hovedformålene med tilsynet å etterse dette. En slik formulering bør derfor tas inn i forskriftens § 8, annet ledd:

«Fosterhjems kommunen skal føre tilsyn med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet, får ivaretatt sine rettigheter, og at de forutsetninger...» etc.

Departementet argumenterer på side 10 for at forskriftens krav til personer som skal utføre tilsyn, skal begrenses til egnethet for oppgaven. Det forutsettes imidlertid at kravet til egnethet må presiseres nærmere i retningslinjer. Vi har forståelse for at forskriften ikke kan være for detaljert, men mener likevel at egnethetsbegrepet er alene for svakt, siden det i hovedsak vises til egenskaper ved en person og i mindre grad til kunnskap og ferdigheter. Vi foreslår derfor en presisering i forskriftens § 8, fjerde ledd, slik at første setning blir lydende: «Fosterhjems kommunen skal gi tilsynsoppgaver til personer som er egnet for og har nødvendig kompetanse til å utføre oppgaven.» Senere retningslinjer bør vektlegge blant annet *opplæring* i barnevernets arbeidsmåte og tiltak, rapportering, barns rettigheter og *trening* i kontaktskapende ferdigheter, lytting, perspektivtaking, observasjon av samspill, samt gjennomføring av krevende samtaler med barn og voksne.

På side 10, andre avsnitt, siste setning fremheves det at det kan være naturlig at barnets tillitsperson (jf. § 4-1) er til stede sammen med barnet og støtter barnet under tilsynet. Vi kan imidlertid ikke se at dette er tatt inn i forskriften, og mener det burde vært innført i § 9.

Det samme gjelder passasjen på side 10, tredje avsnitt, der det fremheves at det vil være en fordel om samme person over tid fører tilsyn med det enkelte barn. Når lov og forskrift gir kommunene større fleksibilitet hva gjelder organisering av tilsynet, kan hensynet til kontinuitet bli helt borte, dersom dette ikke vektlegges i forskriften. En setning om at kommunen bør tilstrebe at samme person fører tilsyn med det enkelte barn over tid, bør derfor tas inn i § 9.

Den som utfører tilsynet har en plikt til å melde fra om barnet ikke får forsvarlig omsorg. Høringsnotatet drøfter imidlertid ikke hva personene som utfører tilsynet skal gjøre, eller hvilke krav som skal stilles til fosterhjems- og omsorgskommunen dersom det under tilsynet fremkommer opplysninger som gjør det nødvendig å ta barnet ut av fosterhjemmet umiddelbart. Vold, overgrep og mishandling forekommer også i fosterhjem, og det bør vurderes om ikke kommunens og tilsynspersonens ansvar og plikter i slike situasjoner bør tydeliggjøres i forskriften.

Avsluttende kommentarer

Vi regner med at departementet beveger seg bort fra begrepet «tilsynsfører» etter tilbakemelding fra fosterbarn om at dette begrepet oppleves negativt av mange. Samtidig skaper dette noen praktiske kommunikasjonsproblemer ved at en må erstatte et relativt godt kommuniserende begrep med flere ord, eller med det mindre kommuniserende begrepet «tilsynsperson». Vi utfordrer derfor departementet til å finne en tittel som kan erstatte «tilsynsfører».

Vi vurderer også at bevegelsen bort fra begrepet «tilsynsfører» bare delvis løser problemet, ettersom formålet med tilsynet fremdeles er formulert som «tilsyn med barn i fosterhjem». Det er altså fremdeles barnet som tilsynelatende er i fokus. En mulig løsning er språklig å rette oppmerksomheten mot tilsynets faktiske oppgave: Tilsyn med fosterhjemmets omsorg for barnet. Forskriftens § 8 kunne da hete «Fosterhjems kommunens plikt til å føre tilsyn med fosterhjem», hvor fra kan utlede begrepet «fosterhjemstilsyn» eller tilsvarende.

Med vennlig hilsen

sign.
Arild Bjørndal
direktør

sign.
Eyvind Elgesem
prosjektleder